

Antonina Obrębska-Jabłońska (ur. 12 I 1901 w Pszczelnej na Podolu, zm. 19 XI 1994 w Warszawie), językoznawczyni, polonistka i slawistka. Studia rozpoczęła na Uniwersytecie Warszawskim w 1919 roku, ukończyła na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie w 1925 roku uzyskała stopień doktora filozofii na podstawie pracy pt. *Historia rodzaju męskoosobowego w języku polskim*. W latach 1925–1934 pracowała w Studium Słowiańskim Uniwersytetu Jagiellońskiego i na tej uczelni habilitowała się na podstawie pracy: *Studia nad słowiańskimi przysłówkami. Polskie dopiero i formacje pokrewne*. W 1933 r. przeniosła się do Warszawy i zatrudniła się na Uniwersytecie Warszawskim, w 1954 r. uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1962 – zwyczajnego. W 1956 r. otrzymała zadanie organizacji Katedry Filologii Białoruskiej i studiów białorutenistycznych; zagadnieniami tymi zajmowała się do przejścia na emeryturę w 1971 roku i później. Oprócz pracy naukowej zajmowała się także tłumaczeniami, m.in. przetłumaczyła na polski *Słowo o wyprawie Igora* (wspólnie z Ziemowitem Fedeckim, 1954), opracowała edycję naukową przekładu na język białoruski *Pana Tadeusza*, wykonanego w latach 20. i 30. XX wieku przez Bronisława Taraszkiewicza (1984).

Antonina Obrębska-Jabłońska była członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma „Język Polski” od 1932 roku do śmierci, przy czym okres jej szczególnej aktywności przypada na lata działania Kazimierza Nitscha jako redaktora pisma. Wykonywała wówczas korekty kolejnych zeszytów pisma, a jak wiadomo z jej korespondencji z K. Nitschem (niedawno opublikowanej, zob. niżej), ściśle współpracowała z redaktorem „Języka Polskiego” także w innych sprawach redakcyjnych, pozostawała również w kontaktach prywatnych z jego rodziną; sama publikowała w „Języku Polskim” artykuły dotyczące głównie polszczyzny lat 30 XX wieku. Po przeprowadzce do Warszawy działała w tamtejszym kole TMJP, którego, mimo jej wysiłków po wojnie nie udało się reaktywować (stało się to dopiero w 2015 roku).

Członkostwo honorowe Towarzystwa uzyskała na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów z dnia 22 października 1983 r.

Wybrane publikacje:

"Stryj, wuj, swak" w dialektach i historii języka polskiego, Monografie polskich cech gwarowych, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1929.

Polskie "dopiero" i formacje pokrewne, Polska Akademia Umiejętności. Prace Komisji Językowej, Kraków 1934.

Podręczny słownik polsko-białoruski, red. A. Obrębska-Jabłońska, M. Biryła, Wiedza Powszechna, Warszawa 1962.

Atlas gwar polskich Białostoczczyzny, red. Stanisław Glinka, Antonina Obrębska-Jabłońska i Janusz Siatkowski, t. 1, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1980.

Śladami żywego języka. Wybór pism, red. E. Smułkowa, wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1993.

Biogramy i materiały biograficzne:

Elżbieta Smułkowa: *Antonina Obrębska-Jabłońska*, [w:] Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016: Portrety uczonych profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2016, s. 368–382.

Elżbieta Smułkowa: *Antonina Obrębska-Jabłońska (1901-1994)*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, t. 33, 1996, s. 21–26.

Materiały do dziejów polskiego językoznawstwa III: Korespondencja Kazimierza Nitscha i Antoniny Obrębskiej-Jabłońskiej 1925–1958, cz. 1-2, oprac. Mirosław Skarżyński, Elżbieta Smułkowa, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2018.

Opracowanie: Piotr Żmigrodzki